

Muistoja menneiltä vuosilta.

II.

Eräs materialisatsioni-istunto.

Eräänä toisena lokakuun iltana 1901 olin taas matkalla prinsessa Karadjan luo. Olin saanut kutsun rouva Abendin yhteen materialisatsioni- eli aineellistumis-istuntoon. Astuessani salonkiin oli toisia kutsuvieraita jo saapuvilla, ja kun niitä yhä tulvi sisään, oli meitä määrää aikana kolmattakymmentä henkeä koolla, enimmäkseen oppineita ja epäilijöitä, mutta myös pari teosofia, kuten tohtorit Emil Zander ja Sydney Alrutz sekä allekirjoittanut.

Keskustelu kävi rouva Abendin äskeisistä seanseista, ja prinsessa kertoi niiden erinomaisesti onnistuneen. Osanottajia oli joka kerta ollut parikymmentä henkeä, niistä ainoastaan vähäpätöinen määrä vakuutettuja spiritistejä, ja heti istunnon päätyttyä olivat kaikki kirjoittaneet paperille havaintonsa, ennenkuin keskenään olivat ehtineet vaihtaa ajatuksia. Prinsessalla oli täten hallussaan joukko arvokkaita todistuskappaleita, joita hän oli oikeutettu käyttämään mahdollisesti julkaistavassa selonteossa. Hän pyysi, että mekin tekisimme samoin tänä iltana, ja siihen suostuttiin ilman vastaväitteitä.

Lukuisain ja ehkä enimmäkseen skeptillisten vieraiden läsnäolo vaikutti minuun jonkun verran rauhattomasti. Ei ollut sama kotoinen tunnelma kuin äskeisessä yksityisistunnossa, ja minä kysyin itseltäni, oliko tämä nyt varmasti vakavaa ja vilpittöntä totuuden etsintää. En tiennyt, mitä kaipasin, mutta minusta tuntui, että totuudenetsijän oikea mieliala olisi saanut olla puhtaasti kunnioittavainen, harras ja ennakkoluuloton. Etten tässä suhteessa pahastikaan erehtynyt, sen osoitti tapahtumain kulku myöhemmin.

Istunto pidettiin salongin viereisessä ruokailuhuoneessa. Sinne siirryttyämme oli ensimmäinen tehtävämme tutkia huonetta ja eräitä vaatekappaleita, joihin mediumin oli pukeuduttava. Kaikki vaatteet olivat tummia: paksu, punainen atlaspaita ja samanlaiset alushousut, musta liivi ja hame. Ne tutkittiin ja havaittiin moitteettomiksi: ei valkoista lankaa, ei paperinpalasta, ei harson pätköä, ei mitään kätkeyttä – mahdollisimman saumattomia ja yhdestä kangaskappaleesta tehtyjä kukin. Prinsessa oli varta vasten teettänyt ne tämmöisiä tapauksia silmälläpitäen.

Huone oli niinikään niinkuin olla piti: ei mitään salakätköjä, ei mitään epäiltävää.

Muutammat herrat saivat nyt tehtäväkseen pystyttää n.s. kabinetti. Tämä rakennettiin kadunpuoleiselle seinälle akkunain väliin varta vasten tehdyistä tummiksi maalatuista tangoista ja tummista verhoista. Kun kabinetti oli valmis, muistutti se suurta katotonta kaappia, jonka seinät olivat kankaasta. Huoneeseen päin kääntynyt kaapin sivu oli ovena, jonka muodosti keskeltä aukeava, liikkuva verho. Kabinettiin asetettiin tuoli mediumia varten.

Kun sitten ruokapöytä oli lykätty syrjään ja tuoleja asetettu riveihin vieraita varten, jolloin ensimmäinen tuolirivi oli noin parin metrin päässä kabinetistä, läksi neljä rouvaa hakemaan mediumia toisesta huoneesta, missä hän leväten oli odottanut seansin alkua. Nämä meidän yhteisesti valitsemat vieraat rouvat veivät mukanaan tutkimamme vaatteet ja heitä pyydettiin mediumia riisuessaan ja pukiessaan tarkasti tutkimaan, ettei hänellä ollut mitään – harsonkappaletta tai muuta epäiltävää – kätkeyttynä hiuksiinsa, suuhunsa, jalkoihinsa tai muuhun paikkaan ruumista. Kun neljännestantunin kuluttua palasivat mediumin seurassa, selittivät rouvat yksimielisesti, etteivät he olleet havainneet mitään epäiltävää.

Rouva Abend oli puettuna prinsessan teettämiin vaatteihin ja näytti hiljaiselta ja surullisen vakavalta. Häntä seurasi myös hänen miehensä, joka kuitenkin heti istuutui syrjäiseen nurkkaan kauas kabinetista.

Nyt lukittiin huoneen ovet ja muuan herroista pisti avaimet taskuunsa. Vieraat asettuivat paikoilleen, rouva Abend kätkeytyi kabinettiin, lamput varjostettiin punaisilla silkkivarjostimilla, niin

että huoneessa vallitsi puolihämärä, ja eräs herra istui urkujen eteen soittamaan hiljaa joitain hengellisiä sävelmiä.

Olin saanut paikan lähellä prinsessaa ensimmäisellä tuolirivillä, niin että kabinetti oli meistä viistoon vasempaan. Olin juhlallisen jännittyneellä mielialalla, kaikki aistini mahdollisimman herkkinä ottamaan vastaan vaikutteita, mutta samalla mahdollisimman valppaina, huomiokykyisinä ja kriittisinä. Koetin parastani ollakseni sitä, mitä tahdoin olla: totuudelle altis etsijä.

Soiton vielä jatkuessa kuului äkkiä rouva Abendin ääni kabinetistä. Hän yhtyi laulaen tuttuun virsisäveleeseen, tahtoen ehkä sillä tavalla jouduttaa loveen lankeemistaan. Hänen laulunsa ei hivellyt musikaalista korvaani, mutta ei liioin hermostuttanut, pikemmin se herätti säälinsekaista myötätuntoa mediumin elämäntyötä kohtaan, jonka vaistomaisesti ymmärsin vaikeaksi.

Laulun ja soiton tauottua istuimme pitkän aikaa ääneti odottaen. Panin merkille muutamia outoja ilmiöitä edessäni lattialla. Oli kuin kabinetista verhon raosta olisi milloin ylhäältä pudonnut, milloin lattiaa pitkin vierinyt eteemme sinisenhohtavia valoilmiöitä: salamoita, palloja ja putoilevia aaltoja.

- Huomaatteko? kuiskasi minulle prinsessa Karadja.
- Näitä valoilmiöitä eivät kaikki näe. Henget valmistavat aineellistumista.

Nyökäytin päätä vastaukseksi, sillä olin liian utelias ja innostunut havaintoja tekemään lyöttäytyäkseni keskusteluun. Kauan eivät ilmiöt kestäneetkään. Itsestään kääntyi huomioni taas kabinettiin.

Äkkiä vavahtivat verhot, ikäänkuin joku olisi sisäpuolelta yrittänyt niitä avata, mutta ei jaksanut. Kului hetkinen, ja taas liikkuvat verhot, mutta nyt olin näkevinäni käden, joka tahtoi niitä työntää sivulle. Tämäkin yritys jäi onnistumatta, mutta kolmannella kerralla nousi toinen verho siksi paljon, että aukossa näkyi lyhyeksi hetkeksi pitkähäkö, valoisa olento, joka kohta taas hävisi verhon taa.

Mutta nyt olivatkin alkuvaikeudet voitettut ja materialisatsioonin onnistuminen taattu.

Lujalla otteella työnnettiin yhtäkkiä toinen verhopuoli vähän matkaa syrjään, ja kabinetista tuli ulos pitkä, solakka, valkoisiin harsoihin puettu tyttömäinen olento. Hänellä oli päässänsäkin huntu, joka valui alas pitkin selkää, ja jokin koriste, jota en selvästi eroittanut. En liioin selvästi eroittanut hänen kasvojaan, sen vain näin, että hän oli nuori ja piirteiltään kaunis, sillä profiili oli klassillinen. Mutta huomioni kiintyi heti hänen paljaihinkin käsivarsiinsa, jotka olivat hentoja ja siroja, sillä ennen istuntoa olin erityisesti pannut merkille, että rouva Abendin käsivarret, jotka lyhyistä punaisista paidan hihoista pistivät esiin, olivat paksut, lyhyet, ruskeat eivätkä missään suhteessa plastilliset. Tämä pieni seikka – tai oikeammin sanoen suuri eroavaisuus mediumin ja henkiolennon ruumiillisten tunnusmerkkien välillä – todisti minulle siinä silmänräpäyksessä, että se elävä ja liikkuva ihmisolento, joka oli tuossa edessäni, ei ollut sama kuin mediumi, joka arvatenkin istui kabinetissa. Minä en, viistossa kuin istuin, voinut nähdä mediumia verhon raosta, mutta ainakin yksi osanottajista, jonka paikka oli suoraan vastapäätä kabinetin, vakuutti nähneensä siinä nukkuvaa mediumia.

Suloinen, morsiaimentapainen ilmestys lähestyi vanhaa pariskuntaa, jonka paikka oli ensimmäisellä tuolirivillä, ja tuntui sanovan tai kuiskaavan heille jotain. Sitten hän vetäytyi takaisin lähelle kabinetin ja heitti silmäyksen ympärilleen. Nostaen kätensä päähänsä hän irroitti jotakin hiuksistaan, ja minusta tuntui, että hän katseli minua hetken ajan. Ehken erehtynyt, koska hän samassa tuokiossa sulavalla kädenliikkeellä heitti jotakin jalkojeni eteen. Sieraimiini tulvahti ihana tuoksu, jota en osaa määrittellä, koska se oli minulle aivan outo, mutta kädelläni sieppasin nopeasti lattialta eteeni heitetyn – tuoreen myrtinoksan!

Ilmestystä olin silti pitänyt silmällä, ja nyt näin, kuinka hän nyökäytti päätään jäähyväisiksi meille kaikille ja vetäytyi kabinettiin, jonka verhot taas vedettiin eteen, peittäen kaiken.

Tuntui ylen ihmeelliseltä ja juhlalliselta. Olimmeko siis olleet tekemisissä henkimaailman kanssa? Oliko toisella tasolla elävä ja asuva olento hetkeksi jättänyt yliaistillisen maailmansa laskeutuakseen meidän pariimme ja todistaakseen meille, että taivaan ja maan välillä todella oli enemmän kuin mistä me saatoimme uneksia? Oliko kuoleman valtakunnasta vainaja todella hetkeksi palannut takaisin maan päälle – takaisin siitä maasta, josta sanotaan, ettei kukaan palaja? Oliko ihme tapahtunut aivan täällä meidän silmiemme edessä?

Tunnelma oli niin oudon lumoava, että odotin ja odotin tuon äskeisen vieraan uudestaan ilmestyvän huoneeseen – tai sitten jonkun uuden tulokkaan. Mutta mitään ei enää näkynyt. Verhot kyllä liikahtivat vähäsen, mutta siihen se loppui, ja prinsessa kuiskasi:

Nähtävästi tämäniltainen voima on jo loppuun kulutettu. Myrtinoksan kätkin lompakkooni. Muistin lukeneeni, että tuommoiset muistot istunnoista saattoivat jonkun ajan kuluttua haihtua olemattomiin, jos ne nim. olivat aineellistumia; jos ne sitävastoin olivat n.s. apporteja eli muualta maan päältä – »neljättä ulottuvaisuutta pitkin» – tuotuja, jäivät ne tietysti säästöön. Olkoon heti mainittu, että minun myrtinoksani oli oikea luonnollinen kasvi, joka säilyi lompakossani, kunnes se kuivi ja särkyi. Mistä se siis oli tuotu?

Mediumi alkoi vähitellen herätä. Urkuri soitti, ja rouva Abend lauloi kaksi virttä, toisen sopranolla, toisen miehen barytoniäänellä.

– Hän on yhä vielä kontrollinalainen, kuiskasi prinsessa.

Nyt kuuluu voihkinaa kabinetista, ja mediumi astui ulos, mutta palasi kohta takaisin. Pian sen perästä hän kuitenkin heräsi ja kutsui prinsessan luokseen. Istunto oli päättynyt yliaistilliselta puoleltaan.

Mutta jälkinäytelmä alkoi.

Ovet avattiin saliin, kukin sai paperia ja kynän. Kirjoittamisesta ei kuitenkaan tahtonut tulla mitään, sillä herrat rupesivat juttelemaan keskenään.

Ja nyt selvenisi, että osanottajia nähtävästi oli ollut liian monta, sillä ne, jotka istuivat takarivillä eivät sanoneet nähneensä mitään.

– No jaa, he sanoivat, – liikkuihan siellä jokin, mutta eihän sitä voinut erottaa, kuka tai kenen näköinen se oli. Tietysti se oli mediumi.

Ja kun kerran oli selvää, että esiintyjä oli mediumi, jäi ainoastaan kysymykseksi, mistä hän oli saanut kaikki nuo harsot. Siinä ei auttanut muu kuin hyökkääminen rouvien kimppuun.

– Tutkitteko te rouva Abendia ihan juurta jaksain? Jos hänellä olikin varpaiden välissä jotain harsotukkoja?

Kuinka olikaan? Yksi rouvista, joka myös oli istunut etäämpänä, rupesi äkkiä epäilemään äskeistä tutkintoa. Eräs lääkäri kuiskasi jotain hänen korvaansa – oliko sitä ja sitä paikkaa tutkittu? – ja rouvan silmät suurenivat hämmästyksestä, kun hänen oli pakko vastata kieltävästi.

– No niin, siinä sen nyt näkee! Lääkärienhän pitäisi suorittaa tuommoisia tutkintoja eikä sivistyneiden rouvasihmisten! Nyt ei ole mitään varmuutta koko asiassa!

Nekin, jotka olivat »luulleet» jotain outoa nähneensä, alkoivat epäillä ja arvella, että se ehkä oli hämärän aiheuttamaa hallusinatsionia. Ja he taipuivat mielellään uskomaan, että mediumi oli liikkunut ulkona kabinetista ja kääntänyt heidän silmänsä.

Jotkut pysyivät tietenkin lujina uskossaan eli paremmin sanoen tiedossaan eivätkä ottaneet kiihkeihin neuvotteluihin osaa. Niihin kuuluin minä, joka en osannut muuta kuin ihmetellä ihmisten herkkäuskoisuutta – materialistiseen ja kielteiseen suuntaan.

Epäilijät olivat niinkin sydämettämiä, että ilmaisivat ajatuksensa rouva Abendille. Tämä sai heti ankaran pahoinvoinninpuuskan.

Prinsessa tuli minulle valittamaan tästä, mutta minä en osannut lohduttaa häntä muuten kuin kertomalla, mitä olin nähnyt. Siitä hän kuitenkin heti oli hyvillään ja vei minut rouva Abendin luo, joka todella voi pahoin, mutta siitä huolimatta ilmaisi ilonsa, kun vakuutin hänelle olevani aivan varma siitä, että henkiolento oli ilmestynyt.

Tämä oli ensimmäinen ja ainoa aineellistumis-istunto, jossa tähän mennessä olen ollut mukana. Mutta se riitti kehitykselleni. Olen tänä päivänä horjumattomasti vakuutettu tuon istunnon ilmiöiden todenperäisyydestä. Tiedän, että spiritismi ei ole ytimeltään humbugia, vaikka sen nimessä harjoitettaisiin kuinka paljon petkutusta tahansa. Meidän päivinämme ei kuitenkaan enää olla niin halveksivan välinpitämättömiä kuin silloin vielä saatettiin Ruotsissakin olla eikä niin järjettömän epäileviä. Asioita on tutkittu tieteellisissäkin piireissä siksi tarkasti, siksi huolellisesti, siksi monipuolisesti, että kukaan asiantuntija ei enää epäile ilmiöitä. Selityksistä saatetaan olla eri mieltä,

mutta mitä siitä? Oppineet riitelevät aikansa ja sitten he vahvistavat sen, minkä yksinkertaisten ihmisten terve järki jo kauan on todeksi tiennyt.

Pekka Ervast.

(Ruusu-Risti 1922 Helmikuu N:o 2, s. 52-58)